

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp	13
 Rozdział I	 TERMINOLOGIA
1.1.	Geneza mniejszości narodowych 17
1.2.	Definiowanie mniejszości w doktrynie 25
1.3.	Definiowanie mniejszości w prawie międzynarodowym 49
1.4.	Definiowanie mniejszości w prawie wewnętrznym 59
1.5.	Klasyfikacja 76
1.6.	Klauzula antydyskryminacyjna a prawa mniejszości 86
 Rozdział II	 MNIJSZOŚCI NARODOWE W EUROPIE W UJĘCIU STATYSTYCZNYM
2.1.	Struktura narodowościowa państw 101
2.2.	Liczebność i rozmieszczenie mniejszości narodowych w państwach Europy Środkowej i Północnej 109
2.2.1.	Austria 109
2.2.2.	Czechy 115
2.2.3.	Estonia 118
2.2.4.	Finlandia 121
2.2.5.	Litwa 124
2.2.6.	Łotwa 128
2.2.7.	Polska 130
2.2.8.	Słowacja 138
2.2.9.	Węgry 142
2.3.	Liczebność i rozmieszczenie mniejszości narodowych w państwach Europy Wschodniej 147
2.3.1.	Armenia 147
2.3.2.	Azerbejdżan 151
2.3.3.	Białoruś 154
2.3.4.	Federacja Rosyjska 157
2.3.5.	Gruzja 182
2.3.6.	Moldawia 185
2.3.7.	Ukraina 188

2.4. Liczebność i rozmieszczenie mniejszości narodowych w państwach Europy Południowo-Wschodniej	195
2.4.1. Bośnia i Hercegowina	196
2.4.2. Bułgaria	198
2.4.3. Chorwacja	203
2.4.4. Czarnogóra	209
2.4.5. Macedonia	213
2.4.6. Rumunia	216
2.4.7. Serbia	220
2.4.8. Słowenia	229
2.5. Liczebność i rozmieszczenie mniejszości narodowych w państwach Europy nieprowadzących statystyk narodowościowych	235
 Rozdział III OCHRONA MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM	
3.1. Geneza ochrony mniejszości	257
3.2. Wersalski system ochrony mniejszości	260
3.2.1. Klauzule ochronne w traktatach pokojowych	264
3.2.2. Ochrona w formie odrębnych traktatów mniejszościowych	268
3.2.3. Ochrona w formie deklaracji o poszanowaniu praw mniejszości	280
3.2.4. Procedura dochodzenia naruszonych praw wynikających z przyjętych zobowiązań	285
3.3. Ochrona mniejszości w innych porozumieniach międzynarodowych	296
3.3.1. Ochrona mniejszości w traktatach pokojowych	296
3.3.2. Ochrona w porozumieniach dwustronnych	300
3.4. Umowy okresu drugiej wojny światowej	319
3.5. Kongresy Mniejszości Narodowych	322
 Rozdział IV OCHRONA NA POZIOMIE UNIWERSALNYM I PONADREGIONALNYM	
4.1. Systemy ochrony mniejszości po 1945 r.	327
4.2. Uniwersalny system ochrony praw mniejszości narodowych w ramach ONZ	331
4.2.1. Instytucjonalne gwarancje praw	332
4.2.2. Gwarancje prawne	342
4.2.3. Mechanizmy kontrolne	354
4.3. Ochrona w systemie KBWE/OBWE	376
4.3.1. Instytucjonalne i prawne gwarancje praw mniejszości narodowych w ramach KBWE/OBWE	377
4.3.2. Mechanizmy kontrolne	405

Rozdział V OCHRONA MNIEJSZOŚCI NA POZIOMIE REGIONALNYM I SUBREGIONALNYM

5.1. Ochrona w ramach Rady Europy	419
5.1.1. Gwarancje instytucjonalne	420
5.1.2. Gwarancje prawne	425
5.1.3. Mechanizmy jurysdykcyjne i monitoringu	454
5.2. Ochrona mniejszości w Unii Europejskiej	481
5.2.1. Gwarancje instytucjonalne i prawne	481
5.2.2. Mechanizmy jurysdykcyjne	497
5.3. Ochrona w systemie WNP	507
5.3.1. Gwarancje prawne ochrony praw mniejszości narodowych	509
5.3.2. Mechanizmy kontrolne	516
5.4. Inne systemy ochrony mniejszości	521
5.5. Federalistyczna Unia Europejskich Grup Narodowościowych	524

Rozdział VI PRAWA MNIEJSZOŚCI W POROZUMIENIACH DWUSTRONNYCH

6.1. Klauzule mniejszościowe w umowach dwustronnych o przyjaźni i współpracy	527
6.1.1. Klauzule w umowach zawartych przez Polskę	529
6.1.2. Klauzule w umowach zawartych przez Republikę Federalną Niemiec	544
6.1.3. Klauzule w umowach zawartych przez Czechy i Słowację	547
6.1.4. Klauzule w umowach zawartych przez Rumunię	553
6.1.5. Klauzule w umowach dwustronnych zawartych przez inne państwa	560
6.2. Właściwe porozumienia dwustronne o ochronie praw mniejszości	570
6.2.1. Porozumienia związane z problemami roszczeń terytorialnych w przeszłości	573
6.2.2. Porozumienia o ochronie praw mniejszości zawarte po 1990 r.	578

Rozdział VII OCHRONA PRAW MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH W PRAWIE WEWNĘTRZNYM – PRZYKŁAD POLSKI

7.1. Gwarancje instytucjonalne	593
7.1.1. Wymiar parlamentarny	594
7.1.2. Wymiar rządowy	601
7.1.3. Inne formy gwarancji instytucjonalnych	618
7.2. Gwarancje prawne i ich realizacja	621
7.2.1. Prawo do stowarzyszania się	625
7.2.2. Prawo do nauki języka ojczystego lub w języku ojczystym	628

7.2.3.	Prawo do używania imion i nazwisk w brzmieniu języka ojczystego	641
7.2.4.	Prawo do posługiwania się językiem ojczystym mniejszości w życiu prywatnym i publicznym	643
7.2.5.	Prawo do używania nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych oraz nazw ulic w językach ojczystych mniejszości	654
7.2.6.	Prawo swobodnego dostępu do informacji w języku ojczystym	667
7.2.7.	Prawo do rzeczywistego udziału w życiu publicznym	674
7.2.8.	Prawo wyznawania i praktykowania swojej religii	688
Zakończenie		693
Wykaz tabel, map i zdjęć		697
Bibliografia		701
Indeks nazwisk		759